

Sborový dopis

č. 1

2008
roč. VII.

Velikonoce 2008

Ježíš řekl: "Já jsem se proto narodil
a proto jsem přišel na svět,
abych vydal svědectví pravdě.
Kdo je z pravdy, slyší můj hlas."
Pilát mu řekl: „Co je pravda?“
Janovo evangelium 18, 37-38

" Stvoř mi, Bože, čisté srdce,
obnov v mém nitru pevného ducha."
Ž 51,12

Milé sestry a bratři, milí přátelé

Pilát soudí Ježíše. V setkání s ním se však Pilátova představa o židovském králi, který by mohl ohrožit moc Říma, rozpadá. Ježíš je jiný. Jiné je i jeho království, o kterém mluví. Nevejde se do představ člověka, který žije z toho, že ve světě rozhoduje moc zbraní a silné ruky. Na chvíli zaváhá, ale nakonec se ten muž síly a moci zalekne veřejného mínění a dá Ježíše zbičovat a ukřižovat. S otázkou "Co je pravda?" si Pilát skutečně neví rady. Ale víme si s touto otázkou jen tak jednoduše rady my sami, když sledujeme dění ve světě? "Pravd bylo mnoho, teď jsou zas jiné..." zpíváme v jedné moderní křesťanské písni. Ale v té písni vzápětí následuje refrén: "Srdce čisté, stvoř mi, ó, Bože, a obnov ve mně ducha přímého". A o to jde.

Uprostřed otázek dnešní doby *co je pravda* vůbec nejde o křik, že pravdu máme přece my. Z toho vždycky vzniká jen násilí. Spíš se připojme k prosbě: "Srdce čisté, stvoř mi, ó, Bože". Ježíš to vyjádří před Pilátem tou zvláštní větou: "Kdo je z pravdy, slyší můj hlas". V prosbě o čisté srdce jde i dnes o slyšení hlasu Ježíšova, který jako by v dnešním světě ztrácel sílu. Jde o naslouchání hlasu jeho království, které neodpovídá našim představám o moci, vlivu a úspěchu, tak, jako jim neodpovídalo nikdy. Jen ten, kdo se dá pozvat Ježíšovým slovem a vezme je v životě vážně, může věrohodně mluvit o jeho pravdivosti. Jiným způsobem to nejde, než tak, že dám Ježíšovi za pravdu nad SVÝM VLASTNÍM životem, který potřebuje obrát a změnu smýšlení. Jen tak mohu potom vyznávat, že Ježíš je pro mne pravdou. A pak také vyznat, že svět, ve kterém žiji, je místem, kam přichází on se svým odpuštěním, smířením a pokojem; ten, který se prosazuje jedině obětí.

Jidášův polibek, Český Krumlov, 18. st.

Po Mistrově ukřižování prožili jeho ustrašení učedníci zvláštní zkušenost setkání se vzkříšeným Ježíšem, když přijali z jeho pozdravu "pokoj vám" skutečný pokoj a novou odvahu. Pak porozuměli, co znamená jeho slovo: "Kdo je z pravdy, slyší můj hlas".

Velikonoce jsou svědectvím o radikální jinakosti Boží moci, která se tak podivuhodně projevila v Ježíši Nazaretském. Po lidsku prohrává na kříži. Ale věříme, že Bůh v tajemství velikonoční neděle Vzkříšení postavil hráz tvrdosti, zlobě a smrti a proměnil prohru ve vítězství. Jak to poznáváme? Právě tak, že Ježíšovo slovo dodnes mění svou nenásilnou mocí k životu ve víře, lásce a naději i nás. To jsou Velikonoce. Kromě jiného jsou ovšem také ujištěním, že Pilát a jemu podobní prostě pravdu ani budoucnost nemají.

Prožijme i v našem sboru největší křesťanské svátky jako pozvání k vlastní vnitřní obnově, k obnově naděje a vnitřního pokoje i k nabrání odvahy ke střízlivému následování Ježíšovy cesty. Amen!

Petr Firbas, kazatel sboru

Editorial

Zvu vás k našim svátečním bohoslužbám v době velikonoční, které zahajujeme už ve čtvrtek připomínkou Ježíšovy poslední večeře s učedníky a ve kterých pokračujeme na Velký pátek a na neděli Vzkříšení. Součástí všech velikonočních bohoslužeb v našem sboru je společné slavení stolu Páně.

Spolu se vzpomínkami br. faráře Míly Plecháčka, br. faráře Tomáše Bíska a br. kurátora Martina Hrubeše uveřejňujeme ve velikonočním čísle našeho sborového dopisu také dva texty bratra profesora, které se vztahují k postní předvelikonoční době. Za jejich poskytnutí děkuji bývalému hornopočernickému faráři Mikuláši Vymětalovi, který s bratrem profesorem Hellerem v posledních letech spolupracoval a výrazně pomohl s vydáním sbírek jeho kázání.

P.F.

Vzpomínky na bratra profesora Jana Hellera

V úterý 15. ledna zemřel ve věku 82 let po dlouhé nemoci bratr profesor Jan Heller. Odešel člověk širokého srdce, jak jsme také mohli číst na oznámení nejbližší rodiny o jeho odchodu. Jsem vděčný, že jsem mohl patřit k jedné z těch generací, které na bohoslovecké fakultě učil. Písmo s námi otvíral jako vytříbený znalec všech jeho jazykových zákoutí, ale zároveň jako věřící člověk, který z něho v pokorě očekával oslovení odjinud. Oslovení, které je schopné přemáhat našeho největšího nepřítele, kterým je ten starý člověk v nás, starý Adam, jak často říkal a jak se to objevuje i v řadě jeho kázání. Nikdy neodděloval své akademické vzdělání od kritické služby kázáním i přednáškami ve sborech nejen naší církve. Kritické v tom, že nás svou službou učil v nejvlastnějším smyslu tohoto slova rozlišovat mezi tím, v čem se otvíráme skutečnému hlasu Božího a tím, co pochází jenom z našich přání a našeho často sobeckého a soběstředného chtění. Svě pozoruhodné vykladačské objevy dovedl, narozdíl od svého učitele Slavomila Daňka, vědomě přetavovat do srozumitelné podoby kázání a promluv, které oslovovaly i ty přemýšlivé lidi, kteří nejsou v církevním prostředí doma.

Bratr Heller byl po svém přestěhování do Hloubětína řadu let aktivním presbyterem našeho sboru. Je mi líto, že v roce 2006, kdy jsem přišel jako kazatel do Horních Počernic, se už pro pokročilé zdravotní obtíže nemohl života sboru aktivně účastnit. Zůstali jsme odkázáni pouze na telefonické rozhovory, ale i za ty jsem vděčný.

Petr Firbas

Bratr Jan Heller vstoupil do našeho sboru v době, kdy se přestěhoval do Hloubětína, někdy v roce 1986. A nebral členství v okrajovém pražském sboru nijak formálně. Přijal funkci presbytera a často vypomáhal kazatelsky.

V 90. letech se hornopočernický sbor vzpomínal na postupně opadajícího nadšení listopadového převratu a ze zjišťování ztrát členů církve, kteří se ani v době svobody do sboru nevrátili. Pochopili jsme, že naše společenství zůstane nepatrným hloučkem. V té době pro nás bylo členství Jana Hellera a jeho pravidelná přítomnost na bohoslužbách opravdovou oporou. Posiloval naše sebevědomí opakováním, v čem je hodnota malého společenství, a čeho si on sám na něm cení. Vycházel přitom ze své široké znalosti sborů v celé církvi a dlouholetých zkušeností.

Bratr Jan Heller nemluvil na schůzích staršovstva často ani mnoho, ale vždy k věci, s moudrým nadhledem, a působil v rozjitřeném ovzduší pokoj a jednomyslnost. Jako kazatel nám otvíral vzdálené obzory a pozoruhodné hlubiny Písma. Dokázal nás přimět k novému promýšlení víry v prostředí moderního světa. Zvláště rád se zabýval otázkami ochrany životního prostředí z perspektivy odpovědnosti člověka za stvoření. V rozhovorech nám pak tlumočil některé debaty teologů na ETF, reakce svých posluchačů z jiných prostředí, zasazoval do souvislostí dění v církvi i jednání Synodní rady, a aniž jsme si to někdy uvědomovali, nesmírně nás obohacoval. S Janem Hellerem jsme se prostě přestali cítit jako zapomenutá varta ČCE.

Jan Heller se nebránil pozváním k rozhovorům. Přednesl tak cyklus přednášek na žádost Kostnické jednoty v Horních Počernicích, za účasti dychtivých posluchačů z několika počernických církví. Významně tím napomáhal rozšiřovat dobré vztahy v místní ekuméně.

Jan Heller zůstává ve svých textech stále živý. Když jsem si v poslední době četl některá jeho kázání, znovu jsem uslyšel jeho hlas, jeho dikci i intonaci. Výrazným rysem jeho projevu je, že se vyhýbá formulaci radikálních závěrů, což se některým zapálenějším posluchačům může zdát jako dráždivé nedotažení myšlenky. Jan Heller předkládá sice důkladnou analýzu, zasvěcený vhled do biblického textu, konečnou interpretaci však nejraději jen naznačuje a vědomě provokuje posluchače i čtenáře k domýšlení důsledků. Jan Heller totiž zastával názor, že evangelium oslovuje člověka osobně, a proto musí každý najít odvahu ujit kus cesty víry sám za sebe. A k tomu bylo zvěstování Jana Hellera vynikající inspirací.

Martin Hrubeš

Učitel, přítel, rádce

Poprvé jsem se s panem profesorem Hellerem setkal téměř před padesáti lety. Tehdy, na podzim roku 1958 jsem přijel do Prahy, abych se na Komenského bohoslovecké fakultě připravoval na službu kazatele v církvi. Pan profesor nás v 1. ročníku učil latinu. A protože byl svou vírou a svým myšlením orientován na Starý zákon, už tehdy nás zaujal svými poznámkami a výklady některých starozákonních oddílů.

S několika přáteli jsme se kolem něho seskupili v kroužku, v němž nám bylo dopřáno sblížit se nejen se starozákonní zvěstí, ale i s profesorem Hellerem. Tak jsme se stali přáteli.

Když jsem po studiu vstoupil do služby církve, profesor Heller trávil u nás

na farách několikrát dovolenou s celou rodinou. Byl jsem vždycky rád, když jsem mohl pozvat pana profesora k hostování ve svém sboru - ať už to bylo na Vysočině nebo v Mladé Boleslavi. Když jsem roku 1990 přecházel z Mladé Boleslavi do Horních Počernic, nevěděl jsem, že členem sboru je také profesor Heller. O to větší byla moje radost, když jsem to zjistil. Byl členem staršovstva a spolu s tehdejší kurátorem Matějčkem byli velikou oporou nejen mně, ale i celému sboru. Rád na ta léta počernická vzpomínám. A spolu s manželkou děkujeme Pánu Bohu, že nás i v počernickém sboru obdaroval "oblakem svědků", s nimiž jsme směli sdílet Boží lásku a dobrotu. Vděčně si připomínáme a budeme připomínat také pana profesora Hellera.

Miloslav Plecháček

bývalý kazatel sboru

Vzpomínka na bratra profesora Jana Hellera.

Pohlížím do svého studentského indexu z Komenského evangelické bohoslovecké fakulty a pročítám zápisy z let 1964 -66. Kontrolní zkoušky z latiny a řečtiny jsou podepsány jednoduše a úhledně Heller. Kroutím se studem nad zápisem z 22.2.66: latina výtečně, Heller. Já a jedničku z latiny? Dávno na to nemám!!!

Pan profesor nás oslovoval „moje kuřátka“. Jeho tehdy neuvěřitelná vřelost a laskavost by dnes mohla být vnímána až s podezřením. Jak to zvládal, když jsme byli z dřívějších učilišť zoufale nepřipraveni? A já jsem se tak zoufale neuměl učit! Vždyť jsem předtím prolezl technikou a věnoval se všemu možnému, hlavně kolem evangelických brigád. Učit jsem se začal až na „naší“ fakultě. Dodnes mě trápí, jak jsme uměli až příliš rychle „dokuřátkovat“ ve vyšších ročnících, a pozastavit se nad skutečností, jak byl tehdy Jan Heller držen kolegy zkrátka, jsme neměli čas.

Všechny tři „biblické jazyky“ se pokoušel do mě poskládat právě bratr profesor Heller. Nikdo se nade mnou také nepozastavil tak pozorně jako on se základní kritickou poznámkou: „Bratře Bísku, vy zapomínáte naučené, protože příliš spěcháte. Když se učíte, zpomalte, dejte si na to čas! Pak vám látka spíše utkví v paměti.“

Dodnes z toho žiju, i když mnohé zapomínám. Tak mě asi nakazilo předešlé studium na technice - přes noc na zkoušky.

Ale pamatuji, jak s jazyky, pokud to šlo, zněla slova vyznávající lásku k tomu, který nám je svým způsobem propůjčil, abychom skrze ně vnímali jeho moc i jeho milost. Teď, v posledních obdobích se mi přechasto velmi těžce odcházelo v neděli ráno kázat, když jsem před tím naslouchal o půl osmé ráno panu profesorovi na Vltavě, jeho ranním poznámkám k biblickým textům.

Tomáš Bísek

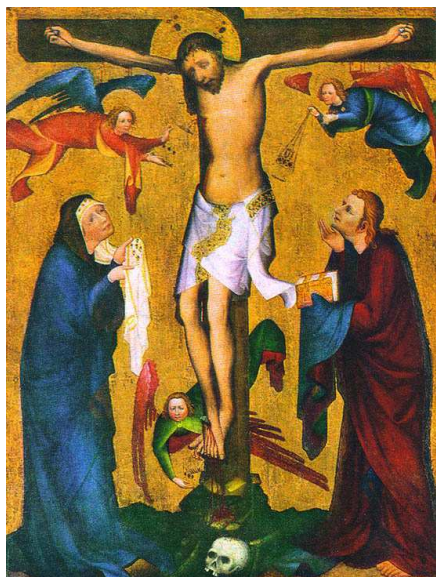
emeritní farář, v současné době bytem v Horních Počernicích

Kristův kříž a trojí bolest

postní přemýšlení Jana Hellera

Bolestí je mnoho druhů. Rád bych se však zamyslel jen nad třemi, které se mi zdají zvláště důležité. Ta první - bolest těla - není nesmyslná, je to důležitý signál, že je v našem těle někde něco v nepořádku. Ale když je tento signál přečten, ztrácí svou funkci a je třeba ji mírnit. Samozřejmě různým způsobem. Ale přátelit se s tělesnou bolestí, libovat si v ní, nebo ji svévolně rozmnožovat, třeba pro domnělé zásluhy, které prý přináší, je nemoudré počínání a nebezpečná hra, před kterou chci varovat.

Druhá bolest je bolest vnitřní, rostoucí ze zklamání a rozhořčení. Každý jsme ji někdy nějak zažili. I ona je především signálem, ale často něčeho docela jiného, než se běžně domníváme. Bývá totiž signálem naší uražené ješitnosti a naší ponížené samolibosti. Tak nám bývá branou k sebelitování. A to je zlé.

Ukřižování, Vyšebrodský oltář, asi 1380

Cesta modlitby

Jan Heller 2004

Nejdřív - asi většina z nás - jdeme životem skoro v temnotách. Bída roste. Na pomezí

zoufalství voláme: Bože, pomoz! Bůh dlouho neodpovídá, asi jako ženě Kananejské (Mt 15,23). Až po čase říká: Podívej se na Krista!

Pokoušíme se k němu vzhlednout. Ani to nejde snadno. I když je s námi hluboko ve vši bídě světa, přece je zároveň vysoko. Pak zaslechneme, co říká: Učte se ode mne pokoře srdce a trpělivosti pod křížem. Vezměte jej, přijímejte jej, nechtejte jej hned odhodit. Nám se ovšem nechce, tak si hrajeme na hloupé a ptáme se: Co to znamená?

Kristus odpovídá: Když odmítáš kříž, odmítáš mne, Krista ukřižovaného. Svoboda, do které tě vedu, je především svoboda od nároků, od spoutanosti vlastním já. A my se chvějeme a ptáme se znovu, teď už v úzkosti: Co si tedy vlastně ještě smím přát?

A Kristus - či Bůh jím - odpovídá: Smíš si přát, abych v tom všem, čím jdeš, byl s tebou. Jako Bůh s Kristem, jako Otec se Synem. Ano, ve všem, čím jdeš: úzkostmi, strachy, pochybnostmi, bolestí, umíráním. Všim tím jde s námi On sám. A když my tím všim jdeme, smíme z toho vyvozovat, že si nás On takto s sebou bere do lidského údělu. To je smysl starého dogmatického vyjádření *verus homo* - pravý člověk. Tak člověk stojí na konci svých sil. Co je s tím vůbec možno dělat? Odevzdávat to. Když to odevzdáváme doopravdy, z hlubin a v hlubinách, poznáváme, že On to také s námi opravdu nese. Nejsme sami.

Křížová cesta, Skalka u Mníšku pod Brdy

Tak jdeme dál cestou, možná na ní spíše klopýtáme. Ale v něčem se přece začíná jasnít. Rozpoznáváme, že odevzdávat jen svou vlastní bídu je málo. Je třeba upřímně a z hlubin, spontánně a opravdově odevzdat Bohu bídu celého světa, celého vesmíru, všeho stvoření.

Když si to uvědomíme, dolehne na nás, jak jsme v tom zadluženi. Uvědomíme si, jak právě v této modlitbě a přímlově troskotáme, jak z temných koutů nitra vystupují skryté zbylé chuchvalce našeho sobectví. Pořád nám jde víc o sebe než o druhé. A hlavně: Nemáme co nabídnout. Ukazuje se nám, jací jsme bytostní žebráci (M. Luther).

Konečně se rozpomeneme znovu na Krista. My nemáme nic, on vše. A on to vše dává. Tak přichází v Kristu Boží láska sama a nabízí se za celý hynoucí vesmír. Přijmout to znamená zapomenout na sebe, tentokrát už doopravdy: Přijď království tvé, ne moje ani naše. Buď vůle tvá, ne moje ani naše. Posvět se jméno tvé - ne moje ani naše. Tak se konec naší vůle stává začátkem nových věcí. Starý věk se láme ve smrti vlastního já. Ohněm sebespálení pod mečem cherubů (Gn 3,24) se vracíme do ráje. Živ jsem pak už ne já, ale živ je ve mně Kristus (Ga 2,20).

Program společných shromáždění v březnu 2008

neděle 9.3. bohoslužby v **9.00**
neděle 16.3. bohoslužby v **9.00** s výročním sborovým shromážděním
(Květná)

Velikonoční týden:

Zelený čtvrtek 20.3. bohoslužby s Večeří Páně kolem stolu v **18.00**
Velký pátek 21.3. bohoslužby se čtením pašijních textů a Večeří Páně v **18.00**
Neděle 23.3. bohoslužby vzkříšení s Večeří Páně v **9.00**

neděle 30.3. bohoslužby v **9.00**

Program v týdnu

biblické hodiny pro dospělé

út 11.3. v **18.30** na faře

st 19.3. v **18.30** u s. Pfannové v Újezdě (mimořádně **středa!**)

út 25.3. v **18.30** v Klánovicích u Eliášových

biblické hodiny pro děti vždy ve **čtvrtek ve 14.00**

konfirmační cvičení vždy v **pátek v 17.15**

schůze staršovstva 1.4. v 19.30 na faře

Zmrtvýchvstání, Pašijové hry, Hořice na Šumavě 1912

Adresa farního sboru: Třebešovská 2101/46, Praha 9 -Horní Počernice, PSČ 193 00

Bankovní spojení: č.ú.: 243959339/0800

Telefon sboru : 281 922 216

Mobil kazatele: 776 303 960

Mobil kurátora: 737 645 375, 602 160 117